

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

„Pamatujte, že neúspěch je událost, nikoli osoba.“

(Zig Ziglar americký motivační řečník)

Cílem strategie je rovný přístup ke vzdělávání, bez ohledu na vzdělávací potřeby, socioekonomické zázemí, klima třídy a osobnostní charakteristiky jednotlivých žáků. Škola pracuje s vytipovaným žákem ve spolupráci se zákonnými zástupci, školským poradenským zařízením a dalšími externími odborníky. Předcházení školní neúspěšnosti je součástí preventivního programu školy ve všech třídních kolektivech. Školní poradenské pracoviště dlouhodobě monitoruje klima jednotlivých tříd a společně s třídními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky školy vytipuje žáky ohrožené školní neúspěšností.

Nejčastějšími důvody, které vedou k rozvoji školní neúspěšnosti, jsou speciálně vzdělávací potřeby, odlišný mateřský jazyk, dlouhodobá nemocnost, nepříznivá rodinná situace, nástup do školy, přestup na druhý stupeň ZŠ a psychické obtíže či sociálně patologické jevy v životě žáka. To vše může způsobit stres, ztrátu zájmu o školu a motivaci k rozvoji a ztrátu pracovních návyků.

Žák ohrožený školní neúspěšností se projevuje zaostáváním v učivu, špatným hodnocením, nadměrným stresem a obavami ze školy a ze zkoušení, častými absencemi, výchovnými problémy, případně rizikovým chováním jako je užívání návykových látek, sklon k závislostnímu chování, záškoláctví, apod. Prevence školní neúspěšnosti je tak důležitá nejen z hlediska školy, ale i třídního kolektivu a života samotného dítěte.

Prevence školní neúspěšnosti na 1. stupni:

- Důraz na vytvoření dobrých pracovních návyků při nástupu do školy
- Každý žák by mělo zažít úspěch, vyhledávání silných stránek žáka
- Včasně odhalení SVP případně nadání, dvojí výjimečnosti (ve spolupráci s ŠPP)
- Důraz na klima třídy, bezpečné prostředí, práce s chybou a neúspěchem
- Úzká spolupráce třídního učitele s rodinou, povědomí o způsobu domácí přípravy žáka
- Spolupráce s okolními MŠ, vytipování ohrožených dětí

Prevence školní neúspěšnosti na 2. stupni:

- Sdílení informací o žákovi s třídním učitelem 1. stupně
- Úzká spolupráce a sdílení všech pedagogů vyučujících v dané třídě
- Vyhledávání dětí se SVP a dětí nadaných (ŠPP)
- Důraz na rozvoj samostatnosti a orientace v režimu výuky 2. stupně
- Aktivní nabídka a poskytování konzultací žákům, v konzultačních hodinách i ve výuce
- Spolupráce s rodinou
- Důraz na klima třídy (adaptační kurzy, apod.)
- Všeobecná prevence sociálně patologických jevů

Prevence školní neúspěšnosti před přestupem na SŠ:

- Nabídka konzultací pro žáky i zákonné zástupce
- Práce s efektivními metodami samostudia, podpora žáků v samostatnosti
- Besedy o průběhu přijímacího řízení, výběru SŠ, režimu přípravy na přijímací zkoušky, relaxaci, jak pro žáky, tak pro zákonné zástupce (zajišťuje ŠPP, třídní učitelé a externí odborníci)

Na intervenci vytipovaným žákům se podílí učitelé daného žáka, ŠPP a další odborníci, v následujících krocích:

1. Diagnostika příčin školní neúspěšnosti
2. Kontaktování zákonných zástupců, dohoda na společném postupu
3. Podpůrná opatření poskytovaná při výuce
 - motivace k úspěchu
 - častější konzultace, nabídka doučování
 - zkrácený zápis z hodiny
 - propojení se spolužáky (sdílení zápisků, apod.), skupinová práce
 - stanovení přátelského harmonogramu testů, zkoušení a domácí práce, oznamování zkoušení předem
 - mírná dopomoc asistenta pedagoga, pokud ve třídě působí
 - zajištění bezpečného prostředí při zkoušení a prezentaci, apod.
4. Intervence ŠPP
 - konzultace ohledně organizace práce, způsobů efektivního učení
 - diagnostika vztahových a rodinných obtíží
 - individuální prevence sociálně patologických jevů
 - nabídka možností rozvoje pro žáky nadané nebo žáky s dvojitou výjimečností
5. Spolupráce s dalšími odborníky, zejména ŠPZ (následně práce s žákem dle obsahu Doporučení), mimoškolní doučování, OSPOD, atd. V této fázi je nutná úzká spolupráce a dohoda se zákonnými zástupci
6. Zhodnocení dosavadních výsledků a hledání dalších možností

(viz Vyhláška MŠMT č. 27/2016 sb.)